

วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2551 (1-5)

ความคาดหวังและสมรรถภาพของครู
ของนิสิตรุ่นแรกที่เรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) 5 ปี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

The Expectation and possessing of Teacher's Competency in Five-year the Pioneering
Students - B.Ed Curriculum , Srinakharinwirot University.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง¹ อนุสรณ์ อรรถศิริ²

1. รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและสมรรถภาพความเป็นครูของนิสิตรุ่นแรกที่เรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) 5 ปี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 224 คน ตัวแปรอิสระได้แก่ สถานภาพของนิสิต โดยมีความคาดหวังและสมรรถภาพความเป็นครูของนิสิตเป็นตัวแปรตาม เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามความคาดหวังและสมรรถภาพความเป็นครู แบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติพื้นฐาน ค่า t และ F และค่า r ผลการวิจัยพบว่า 1. นิสิตคาดหวังว่าจะมีสมรรถภาพความเป็นครูในระดับมาก แต่สมรรถภาพความเป็นครูที่เกิดขึ้นจริงมีเพียงค่อนข้างมากเท่านั้น 2. สมรรถภาพความเป็นครูที่คาดหวังของนิสิตชาย-หญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ความเป็นครูของนิสิตที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. คะแนนเฉลี่ยของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถภาพของครูที่คาดหวังและสมรรถภาพที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. แรงจูงใจในการเรียนของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ สมรรถภาพครูที่คาดหวังและสมรรถภาพของครูที่เกิดขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6. สมรรถภาพความเป็นครูที่คาดหวังด้านสมรรถนะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถภาพความเป็นครูด้านสมรรถนะที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purpose of this research was to study the Expectation and possessing of Teacher's Competency in Five-year Pioneering Students in _B-Ed Curriculum, Srinakharinwirot University. The Independent Variable was Student Status while the Expectation and possessing of Teacher's Competency of the students were Dependent variables. The Expectation and Teacher's – Competency questionnaire and Learning Motives questionnaire were used in collecting data for this research. The data were then analyzed by statistical basics, T-test, F-test and Correlation Coefficient .The results of this research were as the followings: 1. The students expect the possessing of Teacher's Competency at high level but the real aspect of teacher's competency appeared only rather high. 2. The possessing Teacher's of Competency expected by male and female students were Significantly different at .01 level. 3. The Teacher's Competency of students from different Faculties were significantly different at .01 level. 4. G.P.A. of The students were positive correlation to Teacher Competency and Student Capacity significantly at .01 level. 5. Learning Motives of the students were positive correlation with the Expectation of possessing of Teacher's Competency and real capacity significantly at .01 level. 6. The Expectation of Teacher's Competency in Capacity aspect were positive correlation with real capacity significantly at .01 level.

ภูมิหลัง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดสอนหลักสูตร การศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) 5 ปี ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี การศึกษา 2547 เพื่อผลิตครู คณาจารย์และบุคลากร ทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการ เป็นวิชาชีพชั้นสูง ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 24-25) โดยมอบหมาย ให้คณะวิชาต่าง ๆ รับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในหมวด วิชาเอก และให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาชีพ ครู (มหาวิทยาลัยแต่งตั้งจากทุกคณะวิชาที่จัดการเรียน การสอนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตนี้) รับผิดชอบการเรียน การสอนในหมวดวิชาชีพครู (คณะศึกษาศาสตร์และคณะอื่น ๆ , 2547 : 2 - 3) นิสิตรุ่นแรกที่เรียนหลักสูตรนี้มีจำนวน ทั้งสิ้น 224 คน จากคณะมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษานิสิตจะได้รับใบอนุญาตผู้ ประกอบวิชาชีพครูจากคุรุสภาที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เสียก่อนจึง จะสามารถไปประกอบอาชีพครูได้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุ

สภา, 2549 : 2 - 3) นิสิตจะได้รับใบอนุญาตผู้ประกอบ วิชาชีพครูก็ต่อเมื่อมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 (สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา, 2549 : 75) กล่าวคือ ในส่วนของมาตรฐานความรู้ ต้องมีความรู้ 9 ประการได้แก่ 1) ภาษาและเทคโนโลยี สำหรับครู 2) การพัฒนาหลักสูตร 3) การจัดการเรียนรู้ 4) จิตวิทยาสำหรับครู 5) การวัดและประเมินผลการศึกษา 6) การบริหารจัดการในชั้นเรียน 7) การวิจัยทางการศึกษา 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา และ 9) ความเป็นครู และในส่วนของมาตรฐานวิชาชีพต้องผ่าน การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดย กำหนดให้ผู้มีมาตรฐานความรู้ต้องมีสาระความรู้ทั้ง 9 ประการนั้น และกำหนดให้ผู้มีมาตรฐานประสบการณ์ วิชาชีพต้องมีสาระการฝึกทักษะและสมรรถนะในการฝึก ปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และการฝึกปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี อีก ด้วย (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549 : 83 - 89)

ขณะนี้บัณฑิตรุ่นแรกที่เรียนหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) 5 ปี เรียนรายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งจัดการเรียนการสอนภายในมหาวิทยาลัยครบทุกรายวิชาแล้ว (เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550) ที่ยังไม่ได้เรียนมีเพียงวิชาเดียวคือ ศษ. 561 : การฝึกปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษาเท่านั้น นิสิตจึงน่าจะมีความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานทั้ง 9 และมีการฝึกทักษะและสมรรถนะในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพข้อที่ 1 แล้ว (สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพข้อที่ 1 แล้ว (สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพมี 2 ข้อ คือ 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และ 2) การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ) สมควรให้นิสิตได้ตรวจสอบความรู้และสมรรถนะของตนตามมาตรฐานความรู้ และตรวจสอบการฝึกทักษะและสมรรถนะของตนตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพข้อที่ 1 ว่ามีมากน้อยเพียงใด ตรงกับความคาดหวังของเขาหรือไม่ ตลอดจนให้นิสิตแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติมอีกด้วย เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) 5 ปี และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ศึกษาความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิต
  - 2) เปรียบเทียบความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิตที่มีสถานภาพแตกต่างกัน
  - 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิต
  - 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิต และ
  - 5) ศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของนิสิต
- ประชากร

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาทั้งประชากรซึ่งได้แก่นิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) 5 ปี รุ่นแรกของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 224 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของนิสิต โดยมีความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิตเป็นตัวแปรตาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถภาพของครู หมายถึง ความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้และการฝึกทักษะและสมรรถนะตามมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ดังที่กำหนดไว้ในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 และประกาศคณะกรรมการคุรุสภาเรื่องสระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549 ; 75) 83-89)

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยนี้มีสมมติฐานคือ

- 1) นิสิตที่สถานภาพต่างกันมีความคาดหวังและสมรรถภาพของครูแตกต่างกัน
- 2) ความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิตมีความสัมพันธ์กัน และ
- 3) สถานภาพของนิสิตมีความสัมพันธ์กับความคาดหวังและสมรรถภาพของครูของนิสิต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยให้นิสิตตอบแบบสอบถามความคาดหวังและสมรรถภาพของครู ของนิสิต และแบบสอบถามแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งมีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นสูง (= .98 .97 และ .70 ตามลำดับ) ได้แบบสอบถามที่สมบุรณ์คินมา 203 ฉบับ (ร้อยละ 90.62 ของประชากร) นำไปวิเคราะห์หา

ค่าสถิติพื้นฐาน ค่า t ค่า F และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

สรุปผลการวิจัย

1. นิสิตที่เรียนหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต 5 ปี ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง สังกัดคณะวิทยาศาสตร์ คณะแผนกเฉลี่ยสะสม 3.01-3.50 ผู้ปกครองเป็นครู และได้รับทุนสนับสนุน (ทุนกู้ยืม/ทุนรัฐบาล)
2. นิสิตคาดหวังว่าจะมีความรู้และสมรรถนะในระดับมาก แต่ความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงมีเพียงค่อนข้างมากเท่านั้น ในบางสาระความรู้ นิสิตมีความรู้ค่อนข้างน้อยได้แก่ ความรู้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (อยู่ในสาระความรู้ที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร) ความรู้ในการจัดโครงการฝึกอาชีพ (อยู่ในสาระความรู้ที่ 6 การบริหารจัดการในชั้นเรียน) และความรู้ในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน และในบางสมรรถนะ นิสิตก็มีสมรรถนะค่อนข้างน้อยเช่นกัน ได้แก่ สมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตร อันประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรได้อย่างหลากหลายและความสามารถในการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนและหลังการใช้หลักสูตร
3. ความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังของนิสิตชาย - หญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่นิสิตหญิงมีความคาดหวังสูงกว่านิสิตชาย ส่วนความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นไม่แตกต่างกัน
4. ความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังของนิสิตที่สังกัดคณะวิชาต่างก็มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มีความคาดหวังสูงกว่านิสิตคณะอื่น ส่วนความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นไม่มีความแตกต่างกัน
5. นิสิตที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน แหล่งทุนที่ได้รับต่างกัน มีความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังไม่แตกต่างกัน ความรู้และสมรรถนะที่เกิดขึ้นก็ไม่แตกต่างกัน
6. คะแนนเฉลี่ยของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้และสมรรถนะที่คาดหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ที่ได้รับและสมรรถนะที่เกิดขึ้น

7. แรงจูงใจในการเรียนของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ที่คาดหวังและความรู้ที่ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกด้วย
8. สมรรถนะที่คาดหวังและสมรรถนะที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนความรู้ที่คาดหวังกับความรู้ที่ได้รับไม่มีความสัมพันธ์กัน
9. ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของนิสิตปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับเริ่มจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูในชั้นปีที่ 3 ควรเริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 หรือ 2 เป็นต้นไป นิสิตส่วนใหญ่เห็นว่าจำนวนหน่วยกิตกับชั่วโมงเรียนเหมาะสมดีแล้ว อาจารย์ผู้เรียนเน้นเนื้อหาวิชามากมีการปฏิบัติน้อย มีสื่อและนวัตกรรมการสอนเป็นบางครั้ง ห้องเรียนไม่พอ คับแคบ และมีเสียงรบกวนมาก เอกสารประกอบการสอนมีเพียงบางวิชาและส่วนใหญ่เก่า

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยที่จัดว่าเป็นประเด็นสำคัญน่าจะได้แก่นิสิตประเมินตนเองมีสมรรถภาพของครู (ความรู้และสมรรถนะ) ค่อนข้างมากซึ่งหมายถึงยังมีสมรรถภาพของครูไม่เต็มตามมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ทั้งนี้ยังมีความรู้ค่อนข้างน้อยในสาระการพัฒนาหลักสูตร สาระการบริหารจัดการในชั้นเรียน และสาระในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน อีกทั้งยังมีสมรรถนะค่อนข้างน้อยในการพัฒนาหลักสูตรอีกด้วย ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลจากหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต 5 ปี และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ เพื่อให้ นิสิตที่สำเร็จการศึกษามีสมรรถภาพของครูตรงตามมาตรฐานความรู้และมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพให้มากที่สุด จึงควรวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะต้องให้นิสิตมีความรู้และสมรรถนะในการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารจัดการในชั้นเรียน และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพ
ระหว่างเรียนอย่างเต็มที่ ตลอดจนให้นิสิตมีความรู้และ
สมรรถนะที่มีอยู่เดิม (ค่อนข้างมาก) ให้มีมากที่สุดเท่าที่จะ
มากได้ ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มี
ห้องเรียนอย่างเพียงพอ มีความสะดวกสบาย ไม่คับแคบ
จนเกินไป ไม่มีเสียงรบกวนมาก มีสื่อและนวัตกรรมการ
สอนให้มากขึ้น มีเอกสารประกอบการสอนที่ทันสมัยอย่าง
พอเพียง และสอนเน้นหนักทั้งด้านเนื้อหาและการปฏิบัติไป
พร้อม ๆ กันให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ก่อนส่งนิสิตออกไปปฏิบัติการสอนและฝึก
ประสบการณ์ในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการ
ประเมินสมรรถภาพของครูของนิสิตเป็นเบื้องต้นเสียก่อน
ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาสมรรถภาพที่ยังขาดอยู่ให้มีมาก
ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ใน
สถานการณ์จริง อันจะส่งผลให้นิสิตปฏิบัติการสอนและฝึก
ประสบการณ์ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

บรรณานุกรม

- [1.] กระทรวงศึกษาธิการ. (2546) พระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์องค์การ
รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- [2.] คณะศึกษาศาสตร์และคณะอื่น. (2547) หลักสูตรการ
ผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานระดับปริญญาตรี
(หลักสูตร 5 ปี) พุทธศักราช 2547 : หลักสูตร
การศึกษบัณฑิตหมวดวิชาชีพครู (อัดสำเนา).
- [3.] สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) กฎหมายเกี่ยวกับการ
ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 2 กรุงเทพฯ.
โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.